יט: הנהנה מן ההקדש פרק חמישי מעילה

יז א מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ה:
יח ב מיי' שם הלכה ד:
יט ג מיי' שם הלכה ה:
כ ד מיי' פט"ו מהלכות מעה"ק הלכה יג:
כא ה מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ו ופ"ז מהלכות איסורי מזבח הלכה יא:
כב ו מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ח:

שיטה מקובצת

לא חשיב שינוי רשות וכן לכל זמן שלא זכה בו השואל המשאיל יכול לחזור בו וא"ת אמאי נקט אליבא דרב הונא טפי משאר אמוראי דאמרינן התם תקנו משיכה בשומרים וע"ק אמאי לא נקט שינוי רשות דמכירה ונתינה דלכ"ע קנו במשיכה ועוד דלכאורה משמע התם דאין הלכה כמותו כדמוכח פרק השואל דאסיק תנ"ה כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים ר"ל דנקט שאלה ואליבא דרב הונא לרבותא דאע"ג דמתניא המשיכה להעמידה ברשות השואל לחייבו באונסים גם לרב הונא כדמוכח פרק השואל אפ"ה לא חשיב שינוי רשות כיון שלא קנאה לגמרי גם לענין חזרה אבל אי אשמועינן עד דמשיך במכירה ומתנה אליבא אמוראי דפליגי אדרב הונא לא היה זה חידוש לפטור קודם משיכה דמילתא דפשיטא הוא דאין זה שינוי דאפילו הוציאה [לרשותו בי גוא דהקדש איתיה] כ"ג למהר"פ: [א] **מתני'** נהנה בחצי פרוטה כגון שלבש טלית של הקדש ונהנה ממנו כחצי פרוטה ופגם חצי פרוטה: **או** נהנה שוה פרוטה בדבר אחד. פי' בדבר שיש בו פגם ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר פי' שלא נהנה כגון שלבש טלית זה וקרע טלית אחר לא מעל עד שיהנה בשוה פרוטה ויפגום בשוה פרוטה בדבר אחד בגמ' מפרש לה דילפינן מתרומה דבדבר שפוגם בו נהנה: **אין** מועל אחר מועל במוקדשים. פי' ומיירי במתכוין להוציאו לחולין ולכך אין מועל אחר מועל לפי שהראשון הוציאו לחולין: **אלא** בהמה וכלי שרת בלבד. תימה דתניא בתוספתא קרדום של הקדש בקע בו ובא חברו ובקע בו עד מאה כולם מעלו וליכא למימר דהתם מיירי בקרדום שהוא כלי שרת דקתני התם בסיפא נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הראשון מעל והשני לא מעל ואי בכלי שרת כולם מעלו וי"ל דהכא מיירי באדם שאינו גזבר ומתכוין לקנות בהנבהה וא"כ הוציאו לחולין ומש"ה אמרי' אין מועל אחר מועל והתם מיירי בגזברים דלעולם הם מוחזקים בשל הקדש וכשסבורים הם שהקרודם שלהם ואינם מתכוונים להוציאה לחולין וא"כ לעולם לא יצא לחולין בשום מעילה עד שיצאה מרשותו ולכך קאמר דכולן מעלו ועוד מפרש ר' חיים כהן דהתם במאי עסקינן דמיד שבקע בו החזירה ומיד שהחזירה הרי הוא של הקדש והוי כאילו לא מעל ומש"ה קאמר דכולן מעלו. כ"ז חסר מן התוס': [ב] אין. עי' תוס' ב"מ (דף נט ע"ב) ובקדושין (דף נה): [ג] תלש מן החטאת ובא חברו ותלש כולן מעלו. וקשה להר"מ דאמר בבכורות בפרק הלוקח (דף כו ע"ב) בעי ר' יוסי התולש צמר מעולה תמימה ובעי תולש מי איכא מאן דשרי אלא צמר שנתלש מהו וי"ל דהכא מיירי בתולש מבשר חטאת. חסר מתוס': [ד] רבי אומר כל דבר שאין פגם שלו חשוב מאחר שאין עומד לפדיון יש בו מועל ובגמרא פריך היינו ת"ק. חסר מתוס': [ה] גמ' מני מתני' דאמר כלי שרת יש בו מועל אחר מועל. חסר מתוס': [ו] דתניא אין מועל אחר מועל אלא בבהמה בלבד שקדושתה קדושת הגוף ואין לה פדיון מן התורה שאינה אלא צורך קרבן. חסר מן התוס': [ז] ואמר רבא לדברי. תיבת פפא נמחק: [ח] תיבת אחד נמחק: [ט] בלבד דהני לאו: [י] קרדום של הקדש בקע בו ובא חבירו ובקע בו אות ב' נמחק: [יא] כתיב דכתיב באיל: [יב] ומיותר הוא דהא איכא כתוב אחרינא: [יג] מתיבת נראה עד תיבת ור' נחמיה בס"א אינו: [יד] מביא ליה תיבת לידי נמחק: [טו] שבתוכו כלומר שדבר שקדש בכלי יש בו מועל אחר מועל כמו המנחה שהרי מה שקדש בכלי קדוש קדושת הגוף ואינו יוצא לחולין הוא: [טז] מתיבת אבל עד תיבת ובאיל האשם נמחק: [יז] והא באיל האשם אות ו' נמחק: [יח] אחריתא וא"ת מאי קסבר ר' נחמיה אי קסבר כלי שרת בר פדיון הוא א"כ הוא יוצא (ידי חולין) [לחולין] על ידי מעילה וא"כ היכי קאמר דיש בו מועל אחר מועל ואי קסבר מן התורה אין פדיון בכלי שרת א"כ למה לי קו"ח פשיטא דיש מועל וי"ל דמודה ר' נחמיה דיש לה פדיון ומ"מ אמר דיש מועל אחר מועל משום קו"ח כדאמרינן ולענין פדיון שמא לא שייך האי קו"ח וא"ת א"כ ת"ק למה לי באיל האשם אילימא דבבהמה יש מועל פשיטא דכיון דקדושה קדושת הגוף אינה בת פדיון א"כ אינה יוצאה לחולין על ידי מעילה ולא בא לומר דאין מועל אחר מועל בכלי שרת דפשיטא כיון שהוא בר פדיון כדפרי' וכדאמרינן במנחות דאין בו מועל אחר מועל וי"ל דבאיל האשם אתיא למימר דכלי שרת אין בו מועל אחר מועל לאפוקי מקו"ח כדקאמר ר' נחמיה הוא דאתא הס"ד ומה"ד היינו ת"ק פי' רבי דקאמר דבר שאין בו פגם יש בו מועל אחר מועל היינו ת"ק דהיינו טעמא דיש מועל אחר בבהמה משום שאין פגם שלו חשוב מחמת שאינו עומד לפדיון ואינו יוצא לחולין הס"ד: [יט] בניחותא קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין רבי: [כ] והערכה וא"ת למה נקט עבר ושחט לנקוט כגון שמתו וי"ל דאי מתו לא הוו אמרי רבנן יפדו דאין פודין הקדשים להאכילן לכלבים ובמתניתין מיירי שנהנה מהם לאחר ששחטן ובהא פליגי רבי תיבות השתא פליגי בין נמחק: [כא] בקל דאמאר אלא יקברו הלכך: [כב] והערכה מיהו קשה דאליבא דרבי דאמר יקברו אמאי יש בהם מעילה מאי שנא מקדשים שמתו דאין בהם מעילה דבר תורה ושמא י"ל דאין מועל אחר מועל דקאמר היינו מדרבנן כמו חטאת שמתה וכיון שנהנה מעל והיינו מדרבנן ודוחק הוא ואומר מהר"ם דמיירי בנהנה מחיים קודם שהועמד והוערכו והשתא מתוקם שפיר והתניא בניחותא דר' סבר כיון שאחר שנשחט יקברו אין נפדין בשום ענין ואם כן היינו כמו קדושת הגוף דמתניתין ואיירי מחיים ורבנן סברי כיון דנפדין לאחר שנשחטו לכל הפחות אף כי לא עשו העמדה והערכה אם כן לאו היינו קדושת הגוף ומשום הכי קאמר דאין מועל אחר מועל אף כשנהנה מהם מחיים: [כג] תיבת עסקינן נמחק:

הבי גרסי' נהנה בחצי פרוטה ופגם בחצי פרוטה לא שנהנה בפרוטה בדבר אחד ופגם בפרוטה בדבר אחר ה"ז לא מעל עד שיהנה שוה פרוטה ויפגום ס"פ בדבר אחד וגמ' מפרש טעמא דילפי' מתרומה דבדבר שפגם בו נהנה: **אין** מועל אחר מועל **אלא** בהמה וכלי שרת בלבד. תימה דתניא בתוספתא [ג] [נקע] בקרדום של הקדש [ד] [מ] [וגא חברו] ובקע בו ובא חברו ובקע בו כולם מעלו ולילא למימר דבקרדום כלי שרת מיירי דהא תני התם בסיפא נתנה לחברו הראשון מעל והשני לא מעל ובעולה כולם מעלו ומפרש דהתם במאי עסקינן כגון לאחר שבקע החזירו דמה שהחזירו הרי הוא של הקדש כאילו לא מעלו ורבינו יצחק מפרש דהתם בגזברין עסקינן דלעולם לא יצאו לחולין בשום מעילה עד שיוציאנה מרשותו: **רבי אומר כל דבר** [ה] [שיש בו פגם] [שאין לו פדיון] יש בו משום **מועל אחר מועל.** מפרש ליה בגמ': **מאי טעמא דת"ק קסבר בעניינא דבהמה כתיב** [יא] [דכתיב] **באיל האשם.** פירוש דכתיב (ויקרא ה) (אשר) יכפר עליו באיל האשם ומיותר [יב] דהכתי' קרא אחריתא והוה מצי למיכתב אשר יכפר עליו אלא ש"מ לדרשא אתי למימר דווקא באיל אשם איכא מעילה אחר מעילה אבל לא בכלי שרת [יג] נראה לר' דלריך לפרש [ו] דסברי רבנן שהוא יוצא לחולין ע"י מעילה וא"כ יש לו פדיון דאם אין פדיון מ"ל לא יצא לחולין ומאי לא ימעלו בו מאחר שמעל אחד ואין סברא לומר בזה דגלי קרא: ור' נחמיה אמר לך ק"ו אם לאחרים מביא [יד] לידי קדושה. פירוש שהכלי שרת מקדש במה שבתוכו [טו] הוא עצמו לא כל שכן פירוש שלא יצא לחולין ע"י מעילה [טו] אבל מ"מ מודה דיש לו פדיון אלא גבי מעילה שאני משום ק"ו ולענין פדיון שמא לא שייך האי ק"ו [יז] ובאיל האשם מיבעיא ליה לדרשא אחריתא [יח]: **האומר** הרי **עלי עצים לא יפחות משני גזירין ומעונין מלח וטעונין תנופה.** ומפרש התם פרק הקומץ רבה (מנחות דף כ:) דלדברי רבי עלים לריכים קמילה כמו מנחה ולריך עלים לעשות מערכה ולהקטירם בה והשתא פליגי כן רבי ורבנן במתני' דרבי סבר כל דבר שאין בו פגם כגון עלים יש בהן מועל אחר מועל כמו בהמה וכלי שרת דעלים קרבן גמור הוא ורבנן סברי דלאו קרבן הוא ואין בהם מועל אחר מועל: **קדשי** מזבח **תמימים ונעשו בעלי מומין איבא בינייהו והתניא.** [יט] בניחותא רבי אומר יקברו דקסבר בעינן העמדה והערכה וחכ"א יפדו דקסברי לא בעינן העמדה והערכה [כא] השתא פליגי בין רבי ורבנן דאליבא דרבי דאמר בעינן העמדה והערכה אם כן אליבא קדושתייהו שהרי [כב] אינם נפדים בקל [כג] הלכך יש בהם מועל אחר מועל ודבר שאין בו פגם קרי ליה לפי כשמתחלה כשהיו תמימים היו דבר שאין בו פגם ורבנן סברי אין מועל אחר מועל דלא אלים קדושתייהו שהרי הם נפדים **העמדה והערכה** [כג]: **נטל אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל.** בגמרא מוקי לה באבנים המסורות לו לגזבר [כג] עסקינן שאינן יולאין לחולין בנטילת הגזבר לפי שאינו מוליא מרשות הקדש בנטילתו אבל זמן שהיא ברשות הגזבר הרי היא ברשות הקדש עד שיוליאה מרשותו: נתנה

מתני' [א] נהנה [ב] כבחצי פרוטה ופגם [ג] כחצי פרוטה או שנהנה בשוה פרוטה בדבר אחד ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר לא מעל עד שיהנה בשוה פרוטה ויפגם בשוה פרוטה בדבר אחד [ד] [ה] אין מועל אחר מועל במוקדשין [ו] אלא בהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על גבי בהמה ובא חברו ורכב ובא חברו ורכב כולן מעלו שתה בכוס של זהב ובא חברו ושתה ובא חברו ושתה כולן מעלו [ז] תלש מן החטאת ובא חברו ותלש ובא חברו ותלש כולן מעלו [ח] רבי אומר כל דבר שאין לו [ט] פדיון יש בו מועל אחר מועל: **גמ'** [י] מני מתניתין רבי נחמיה היא [יא] דתניא [יב] אין מועל אחר מועל אלא בבהמה בלבד ר' נחמיה אומר בהמה וכלי שרת מ"ט דת"ק קסבר בעניינא דבהמה כתיב דכתיב [1] באיל האשם ור' נחמיה אמר לך ק"ו אם אחרים מביא לקדושתן הוא עצמו לא כ"ש: רבי אומר כל דבר שאין לו פדיון יש כו': היינו ת"ק אמר רבא איכא בינייהו עצים דת"ר [יג] האומר הרי עלי עצים [יד] לא יפחות משני גזירין [טו] רבי אומר עצים קרבן הן וטעונין מלח וטעונין [טז] תנופה אמר רבא לדברי רבי עצים טעונין עצים ואמר [יז] רב פפא לדברי רבי עצים צריכין קמיצה רב פפא אמר קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן איכא בינייהו והתניא קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן רבי אומר יקברו וחכ"א יפדו: **מתני'** [יח] נטל אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל

מתני' נהנה בחצי פרוטה. כגון שלבש בגד של הקדש ונהנה בו כשיעור חצי פרוטה: **ופגם בחצי פרוטה.** שקרעו ופגמו כשיעור חצי פרוטה: **או שנהנה בשוה פרוטה בדבר** [יט] **אחר.** שיש בו פגם ולא פגם: **ופגם בש"פ בדבר אחר.** כגון ששפך משקה ולא נהנה מהן ה"ז לא מעל עד שיהנה שוה פרוטה ויפגום בש"פ בדבר אחר. והכא מיירי בדבר שיש בו פגם וקסבר דכתרומה בעינן דפגימתו והנאתו כאחד: **אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בהמה דקדשי מזבח וכלי שרת בלבד.** [יט] הני לאו לדמי קיימי ולא בני איפגומי מיהו שאפילו רכב ע"ג בהמה והכמישה או תלש מצמרה עדיין רחויה היא לקרבן ולא פסלה בכך למזבח דבין שמינה ובין כחושה חזיא להקרבה ואין בה תורת פגימה הלכך אכתי בקדושתה קיימא הלכך יש בה מועל אחר מועל וכן שתה אחד בכוס של זהב אפי' איפחתו [כ] ופגמו כיון דקדושת הגוף היא ולא קדושת דמים דלאו לפדייה קיימא עדיין קלי לשירות ויש בו מועל אחר מועל: **רבי אומר כל דבר שאין לו פגם.** שאינו נפסל בפגימה דהיינו כל דבר שאין לו פדיון כי הני בהמה וכלי שרת דאמרן במתני' יש בו מועל אחר מועל. וגמ' מפרש מאי איכא בין רבי לרבנן: **גמ' קסבר בעניינא דבהמה הוא דכתיב.** מעילה ולא בשאר מילי דכתיב [והכהן] יכפר עליו (הכהן) באיל האשם והאי באיל האשם יתירא הוא שכבר נאמר תחלה איל אשם וימעל קרא וכפר עליו הכהן ותו לא באיל האשם ל"ל לומר שכפר עליו במה שמעל באיל האשם שנהנה ממנו דמשמע אפי' מעל בו מאה פעמים קרוי אשם שיש בו מעילה כל שעה ומלכתב רחמנא בהמה גבי מעילה ולא שאר מילי מכלל דאין מועל אחר מועל אלא בבהמה בלבד: **ר' נחמיה.** דמוסיף כלי שרת למעילה מייתי להו מק"ו אם אחרים מביאין לקדושתן כלומר כיון דכלי שרת חמירי כ"כ שמביאין אחרים לקדושה ויש בהן מעילה דהכי קיימא לן (זבחים פז.) דכלי שרת מקדשין בכל דבר: **הוא עלמו.** כלי שרת כגון כוס של זהב לא ס"ש שיהא קדוש כל כך שיהא בו מועל אחר מועל: **איכא בינייהו עלים דת"ר האומר הרי עלי עלים וכו'.** דהכי תנן במס' מנחות בפרק האומר הרי עלי עשרון [קו:] האומר הרי עלי עלים לא יפחות משני גזירי עלים ומתרגין בגמרא [שם] מ"ר קרבן [יא] מלמד שמתנדבין עלים וכמה שני גזירין וכן הוא אומר [יב] והגורלות הפלנו על קרבן העלים: **רבי אומר עלים קרבן הן וטעונין מלח וטעונין הנפה.** לרבי דקרי להו קרבן הוי דבר שאין בו פגם וקדשי קדושת הגוף ויש בהן מועל אחר מועל אשם יש בו עליהן וחזר אחר ויש בו עליהן יש בהן מועל אחר מועל. ולרבנן דלא קרו להו קרבן לא הוו כקדשי מזבח אלא הוו כקדשי בדק הבית והוו דבר שיש בו פגם ודמו כמאן דלא קיימי אלא לדמי ואין בהן מועל אחר מועל: **אמר רבא נדבי רבי.** דקרי להו קרבן אותן עלים טעונין עלים אחרים להקטירן עליהן כמו שאר קרבן: **ולריכין קמיצה.** שיקח מן העלים מעט בקומצו ויקטיר תחלה דהואיל ומקיש להו לנחנה שטעונין מלח והנפה טעונין נמי קמיצה: **רב פפא אמר קדשי מזבח ומו' איכא בינייהו: והתניא.** בניחותא קדשי מזבח תמימין ונעשו בעלי מומין ועבר ושחטן עד שלא נפדו רבי אומר יקברו משום דקא סבר הכל היו בכלל העמדה והערכה אפילו קדשי מזבח והני לא אפשר בהעמדה והערכה דהא מתו הלכך יקברו הואיל ולית להו פדייה הלכך יש בהן מועל אחר מועל הנהנה ממנה אחר שחיטה: **וחכמים אומרים יפדו.** דלא בעו העמדה והערכה וכיון דקדושת דמים מינהו ולית בהו פדייה אין בהן מועל אחר מועל: מתני'

1. ואת אשר חטא מן הקדש ואת חמישלם יוסף עליו ונתן אותו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ויקרא ה טז

תורה אור השלם

הגהות הב"ח

(א) מתני' שאין לו (פדיון) תז"מ וז"ב גי' רש"י פגם:

מוסף רש"י

אין מועל אחר מועל במוקדשין. אין שתי מעילות זו אחר זו בקרבן אחד של הקדש, דכיון שמועל בו הראשון יצא לחולין, אלא בהמה. של קדשי מזבח הראויים לקרבן, לפי שאין יוצאים לחולין כשהיא תמימה, וכן כלי שרת (קדושין נה.) אבל כל מידי אחריני מעילה דאשונה נפקא לחולין, דקי"ל אין מעילה בכל מקום אלא איטיר, שנשתנה מקדושתו (פסחים כז:). לא יפחות משני גזירין. שתי בקעיות גדולות (מנחות קו:). לדברי רבי עצים. שתמנדב אדם, טעונין עצים. להסיקן בעלי הקדש כשאר קרבנות (שם) וכשתנדב שני גזרין יביא עלים אחרים להסיקן (שם כ:). עצים צריכין קמיצה. שמרסקן לעלים דקין עד שטוטל מהם מלא קומצו (שם קו:). נטל אבן או קורה של הקדש. מפרש במס' מעילה (לקמן כ:) דבגזבר עסקינן, הרי זה לא מעל. דמעיקרא נמי ברשותיה הוי כי השתא ולא שיעור הוא (ב"ק כ:).

רבינו גרשום

וכיון דשקליה קנאו נעשה קדש והביא חטאתו ואשמו ממנו דהיינו מוציא מקדש לקדש וכיון שהביא מעל: דבדרי ר' שמעון. דקסבר ר' שמעון מאן דמחייב חטאת

מ) [בסדר המשנה בכתבי], קדושין נה., ג) [עי' מוספות זבחים מו. ד"ה ולא], ד) [תוס' פ"ב ה"ב], ה) מנחות קו:, ו) [מנחות כ: קו: שקלים פ"ו מ"ו], ז) [במנחות קו: איתא הנמה וכן מלמא דרבא ורב פפא איתא שם מהופך], ח) ב"ק כ: ב"מ נט: מגיגה י:, ט) בס"מ: אי איתמו, י) [ויקרא ה], כ) [במתניתין], ל) ב"ק, מ) ב"ק, נ) שאין לו פגם כו'. ב"ק, ס) דקסברי רבנן דכלי שרת יוצאין לחולין כו'. ב"ק, ע) והשתא פליגי כן רבי ורבנן במתניתין דלגיגא דרבי כו'. ב"ק, פ) איגם נפדים כלל הלכך כו'. ב"ק,

מ) וקלת משמע כן ביומא [דף פ ע"ב] ע"ש ודו"ק. נ) ע"כ שייך לעמוד הקודם

מתני' נהנה לחברו הוא [מעל]. הנותן מעל שהוליאה לחולין: גמ' מ"ש. דכי נטלה הוא דלא מעל ומ"ש כי נתנה לחברו דמעל: בגזבר המסורות לו. [1] לאותו אבן או לאותו קורה עסקינן דכי נטלו הוא עדיין ברשותו הכא ודרשות הקדש ניתנו כמתחלה אבל כי נתנה לחברו הרי שינהו מרשות הקדש לחול ומעל: כיון דשינה. [2] שפיתתה ותתכה אי נמי שבנאה בבנין מעל שהרי שינה אותה: שהניחה על פי ארובה. כשהיא שלימה אלא [3] בנאה כלום אלא הנהה בעלמא הוא דעבד בה הלכך לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה [4] (ל"א) כגון שסתם פי ארובה והיה פירות תחת הארובה ועכשיו נהנה ממנו [5] הכי [6] שאין הגשמים יורדים עליהם לכיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: וכיון דבני לה מיהם מעל. (א) הכי[7] קתני [8] (לעיל) כיון דבנה מעל דאע"פ שמחוברת היא בבנין חשיב לה כתלוש ואית בה מעילה: לימא. מדהכא מעל דאע"ג דחיברו לא אסריה הכי גמרינן (ע"ז דף מה.) אלהיהם על ההרים[9] ולא ההרים אלהיהם ואי אמרת כמחובר דמי לא נאסר דהוי דומיא דהר ואי כמחובר דמי נמי לענין מעילה לא אית בזה מעילה דהא אין מועלין במחובר לקרקע [10]: לעולם אימא לך דהמשתחוה לבית לא אסרו אלא כמחובר דמי והיינו דבני לה בסיד כמחובר דמי. ואי אמרת ג"כ אמאי מועלין בה משום הנאה הנאה לעיטים אסרה תורה במעילה וקורה זו שבנאה בבנין הנאה הנאת לעיטים היא ולהכי מועלין: לימא. מדמגרינן הכא דמעל אע"פ שבנאו כתלוש דמי מסייע ליה הדר בבית של הקדש מעל דכתלוש דמי: אמר ריש לקיש. לעולם אימא לך בית כמחובר דמי ומהכא לא תסייע לן ואם אמרת ג"כ אמאי מעל התם בשהקדים האבנים והסיעם כשהן בתלוש ואח"כ בנאן דכיון דבשעת הקדש הוה תלוש הלכך אע"ג דשוב בנאו דמחובר הוא יש בו מעילה: וקא דייק אבל בנאו ולבסוף הקדישו דודאי: מאי ריש לקיש. לעולם אימא לך בית כמחובר דמי ומהכא לא תסייע לן אם אמרת ג"כ אמאי מעל התם בשהקדים האבנים והסיעם כשהן בתלוש ואח"כ בנאן דכיון דבשעת הקדש הוה תלוש הלכך אע"ג דשוב בנאו דמחובר הוא יש בו מעילה: וקא דייק אבל בנאו ולבסוף הקדישו. לאחר שהיה מחובר מאי לא מעל ג"כ אמאי הכיון ותני הדר בבית של מערה של הקדש לא מעל: אמרי [11] כו'. הא דאי"ל ה"נ הוה בבית למיתני [12] דודאי לא מעל [13] אבל מש"ה נקט בית של מערה משום דפסיקא ליה לעולם בית בה מעילה להכי [14] [15] (פסיקא הכי [16] בא לה למיתניה): בית של אבנים דעלמא לא פסיקא ליה. מילתא דיש הפרש בין בנאו ולבסוף הקדישו בין הקדישו ולבסוף בנאו להכי לא תנייה ולעולם דוקא הקדישו ולבסוף בנאו יש בו מעילה דכתלוש דמי:

הדרן עלך הנהנה מן ההקדש

השליח שעשה. לא עשה שליחותו. אלא שינה ממה שאמר לו בעה"ב **השליח מעל: תן בשר. של [17] הקדש.** אמר לו תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טלו שתים וכולן מעלו כולן ל' ב' וסס נטלו ג' ג' כולן מעלו בעה"ב מעל לפי שעשה שליחותו בחתיכה א' והשליח והאוכלין מעלו שכל א' וא' הוסיף א' מדעתו: גמ' מאי דקא סלקא דעתך השתא דמיירי בבנאו ולבסוף הקדישו דלא מהני ליה ההוא טעמא וכי דחי ריש לקיש כשהקדישו ולבסוף בנאו מטעם הנאה הנראה לעיטים הוא: הדרן עלך הנהנה מן ההקדש

השליח שעשה שליחותו בעל הבית מעל. כדאמרינן לעיל באידך פירקין (דף יח:): דילפינן חטא חטא מתרומה: **אמר לו תן בשר לאורחים ונתן להם כבד כבד ונתן להם בשר שליח מעל.** שהרי לא עשה שליחותו של בעל הבית שצוה לו [18]:

מתני' נהנה לחברו הוא מעל. פירוש גזבר לפי שילא לחולין מכי נתנה לחברו שהוליאה מרשותו: בנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל. מפורש בגמ' כגון שלא שינה אותה אלא הניחה ע"פ ארובה דאי עשה בה שינוי וקנאה הגזבר וילאה לחולין: נתנה לבלן אע"פ שלא רחץ מעל. בפרק הזהב (ב"מ דף מח.) מייתי מינה סיוע לריש לקיש [19] דאמרינן משיכה מפורשת מה"ת ודייק מינה דוקא בלן דלא מיתסרא משיכה אבל שאר בעלי אומניות לא מעל עד דמשיך ומ"מ לר' יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות לא מותיב מינה דמלי לאוקומה בבלן עובד כוכבים דהתם ודאי בשאר אומניות לא מעל עד דמשיך דכיון דבישראל מעות קונות בעובד כוכבים קונה במשיכה כדאית' בבכורות (דף יג.) לעמיתך לישראל בחדא ולעובד כוכבים בחדא ואפ"ה הוי סייעתא לריש לקיש דלכאורה לא משתמע בבלן עובד כוכבים דומיא דלעיל דקתני נתנה לחברו דהתם בישראל מיירי מדקתני חברו: שהוא אומר לו הרי המרחץ פתוח הבנם רחוץ. כלומר הבלן יאמר אין הדבר מעכבו בי שהרי הכל בחברו לא מעל. בכל שעשה הוא בה, דהא דידיה הוא ועליה דהאיך בשלומי לקדש, כדכתיב (ויקרא ה) ואשר חטא מן הקדש ישלם (חגיגה יב). בנאה. גזבר (ב"מ שם). נתנה. לפרוטה של הקדש בשוגג, לבלן. בשכר שילחלנו בבית המרחץ, מעל. ואע"פ שעדיין לא רחץ (שם מח.). אכילתו ואכילת חברו כו'. דאף רש"י לעיל יח ב. בגזבר המסורות לו. שאפני קודש מסורין לו, עסקינן. דבלאו הכי נמי ברשותיה הוה ממש, אלכך לא מעל בהנאתם (ב"מ צט:). שהניחה על פי ארובה. לפקוח האלוהה וכל שעה שילה טוהלה ולא שנייה מידי (חגיגה יא.) ולא קבעה בבנין דלא הוי שינוי, אלכך לא מעל עד שידור תחתיה (ב"ק כ:). המשתחוה לבית. שלו, אבל של חבירו אינו יכול לאסור (חולין טז.).

הדרן עלך הנהנה

השליח שעשה שליחותו. בעל הבית שהיו בידיו מעות הקדש ומתלבו במעותיו ותתנו בשוגג לשליח ואמר לו קח לי מהם חלוק או טלית, אם עשה שליחותו בעל הבית מעל (חגיגה י.) ומביא קרבן מעילה (קדושין מב:). לא עשה שליחותו. שהיו אלבו מעות הקדש וטעה כסבור שהן של חולין ומסרן לשליח ליקח בהן חלוק וקנה בהן טלית, השליח מעל. ולא הסולחו, שבדבר זה אינו שלוחו (שם). ונתן להם כבד כו' השליח מעל. דלא עשה שליחותו, דאין כבד בכלל בשר (נדרים נד.). תן להם חתיכה חתיכה. מבשר שיש לי בכלי, והוא אומר טלו שתים שתים. כל אחד מכם, והם נטלו שלש. ולבסוף נמצא בשר של הקדש, כולם מעלו. בעל הבית מעל שהחתך היתה מדעתו, והשליח מעל בשניה והאוכלין בשלישית (כתובות צח:).

בג א מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ט:
בד ב מיי' פ"ה שם הלכה ג:
ג [מיי' שם הל' ד ופ"ו הל' ח]:
בה ד מיי' פ"ו שם ה"ז:
בו ה מיי' שם הלכה ח:
בז ו מיי' פ"ה מהלכות עבודת כוכבים הלכה ד טוש"ע י"ד סימן קמה סעיף ג:
בח ז מיי' פ"ה מהלכות מעילה הלכה ה:
א ח מיי' פ"ו מהלכות מעילה הלכה ח:

מוסף רש"י

נתנה לחברו הוא מעל. נתנה לחבלו קנייה חברו, דגזבר יש לו רשות ליתן, חס שהוליאו לחולין מעל (ב"מ כ:) דכיון שנתנה לו הוליאן מיד הקדש לחולין (חגיגה י:) שקנאה חברו במתנתו, והוא יצלם להקדש (ב"מ צט:). וחברו לא מעל. בכל שעשה הוא בה, דהא דידיה הוא ועליה דהאיך בשלומי להקדש, כדכתיב (ויקרא ה) ואשר חטא מן הקדש ישלם (חגיגה יב). בנאה. גזבר (ב"מ שם). נתנה. לפרוטה של הקדש בשוגג, לבלן. בשכר שילחלנו בבית המרחץ, מעל. ואע"פ שעדיין לא רחץ (שם מח.). אכילתו ואכילת חברו כו'. דאף רש"י לעיל יח ב. בגזבר המסורות לו. שאפני קודש מסורין לו, עסקינן. דבלאו הכי נמי ברשותיה הוה ממש, אלכך לא מעל בהנאתם (ב"מ צט:). שהניחה על פי ארובה. לפקוח האלוהה וכל שעה שילה טוהלה ולא שנייה מידי (חגיגה יא.) ולא קבעה בבנין דלא הוי שינוי, אלכך לא מעל עד שידור תחתיה (ב"ק כ:). המשתחוה לבית. שלו, אבל של חבירו אינו יכול לאסור (חולין טז.).

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכיון וכו' דהכי קתני: (ב) ד"ה לימא וכו' דמי הכי"ד ואח"כ ת"ס מסייע ליה וכו': (ג) בא"ד לקרקע ומשני לעולם: (ד) ד"ה אמרי וכו' ודאי לא מעל דאיכא דבנאו ולבסוף הקדישו אבל מש"ה נקט וכו': (ה) בא"ד להכי פסיקא הכי ליה כל"ל ותיכת נא ממתק: (ו) מתני' טלו שתים שתים וכסס נטלו שלש שלש טולס:

רבינו גרשום

שוה חצי פרוטה: ופגם בכחצי פרוטה. שקרע בו ופגמו כשיעור חצי פרוטה; או שנהנה בשוה פרוטה בדבר אחד בדבר שיש בו פגם ולא פגם ופגם בשוה פרוטה בדבר אחר. כגון שפך משקה קדש ולא נהנה הרי זה לא מעל; עד שיהנה בשוה פרוטה ויפגום שוה פרוטה בדבר אחר. האי תנא סבר דומיא דתרומה: ואין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בבהמה וכלי שרת בלבד דהני לאו לדמים לפדייה קיימי ולאו בר איפגומי נינהו שאפילו רכב אחד ע"ג בהמה והכחישה או תלש צמרה עדיין ראויה היא לקרבן ויש בה מועל אחר מועל וכן שתה אחד בכוס של זהב אפילו אם פגמו ופיחתו כיון דקדושת הגוף הוא ולא לפדייה קאי ראוי הוא עדיין לשירות ויש בו מועל אחר מועל; רבי אומר דבר שאין לו פגם. שאינו נפסל אפילו פגמו דהיינו כל דבר שאין לו פדיון כי הני דאמרן ודכוותיהון יש בו מועל אחר מועל: קסבר בעניינא דבהמה כתיבה מעילה. ולא בשאר מילי דכתיב באיל האשם גבי מעילה: ור' נחמיה. דמרבי נמי כלי שרת: אמר לך. מק"ו אירבו אם אחרים מביאין לקדושתן כלומר כיון דכלי שרת חמירי כ"כ דמביאין אחרים לקדושה דהכי אית לן דכל מילי מתקדש בכלי שרת: הוא עצמו כלי שרת לא כ"ש. כגון כוס של זהב אינו דין שיביא עצמו לקדושה לכך שיהא בו מועל אחר מועל: איכא בינייהו עצים דת"ר האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזירין כו'. [1] במס' מנחות הא ברייתא בפרק הקומץ תנינא וטעונין מלח וטעונין תנופה לטעמא דרבי כשאר קרבן הואיל ומיקרו קרבן: ולדברי רבי אותו קרבן עצים טעונין עצים אחרים. להקטירן בהן כשאר קרבן: וצריכין קמיצה. שיקח מהן מעט מקומצו ויקטיר תחלה הואיל ומקיש להו למנחה למלח ולתנופה צריכין (הכי) נמי קמיצה [והכא] איכא בינייהו עצים לטעמא דרבי דאמר איקרו קרבן קדשי קדושת הגוף כמו בהמה ויש בהו מועל אחר מועל אם ישב אחד עליהן וחזר וישב אחר עליהן יש בהן מועל אחר מועל; רב פפא אמר קדשי מזבח כו' איכא בינייהו. והתניא קדשי המזבח תמימה ונעשה בעל מום ועבר ושחטן קודם פדייה: רבי אומר יקברו. משום דקסבר דבעו העמדה והערכה ולא אפשר דמתו הלכך יקברו דכיון דלא הוו תוב בר פדייה הלכך יש בהן מועל אחר מועל הנהנה מהן לאחר שחיטה: וחכ"א יפדו. דלא בעי העמדה והערכה וכיון דקדושת דמים ניתנו אין בו מועל אחר מועל[2]: נתנה לחברו הוא מעל. שהוציאה לחולין: אכילתו ואכילת חבירו כו'. כדפרשינן לעיל בגמ': בגזבר המסורות לו. לשמור אותו אבן או קורה עסקינן דכי נטלו עדיין הן ברשותו וברשות הקדש כמתחלה אבל כי נתנה לחברו הרי כבר שינהו מהקדש לחולין ומעל: כיון דשנה. א"ר פפא כגון שהניחה על פי ארובה. כשהיא שלמה שלא חתכה הלכך לא מעל עד שידור תחתיה בשוה פרוטה וכיצד נהנה בה כגון שסתם בה פי ארובה והיו פירות תחת הארובה ועכשיו מועיל להן שאין הגשמים נוטפין עליהן כיון שהגין עליהן בשוה פרוטה מעל: וכיון דבני לה מיהת מעל. הכי קא פריך אכתי אפילו לא חתכה ועדיין היא שלימה אמאי קתני עד שידור תחתיה מכל מקום כיון דבני לה מיהת שחיברה בבנין בסיד ובאבנים הרי מעל שאין לך שינוי גדול מזה: לימא. (בהכי כי) [דמשו"ה] לא מעל אע"פ שחיברו כלומר דכתלוש דמי היינו מסייעא לרב דאמר השתחוה לבית אסרו כלומר אע"פ שמחובר לקרקע בסיד ובאבנים דמי כתלוש לענין איסור עבודת כוכבים דאי אמרת כמחובר דמי א"כ לא אסרו דהא [כתיב] אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם: לעולם אמרינן כיון דבני לה בסיד כמחובר דמי. וא"ת א"כ אמאי לא מעל לאלתר עד שידור משום דהנאה הנראה לעינים אסרה תורה גבי מעילה ולא נראית לעינים עד שידור תחתיה שמגינה עליו או על פירותיו: לימא מסייע ליה לרב. דאמר דאע"ג דבנאה דכתלוש דמיא ולא מעל עד שידור מהא [דתניא] הדר בבית הקדש כיון שנהנה מעל ואי ס"ד דבית כמחובר דמי אמאי מעל והא אמרינן בריש פירקין דאין מעילה נוהגת אלא בתלוש אלמא מדמעל דכתלוש דמי: אמר ריש לקיש. לעולם בית כמחובר דמי ומהכא לא מסייע ואי אמרת א"כ אמאי מעל דהתם בהקדישו האבנים והסיד כשהן בתלוש ואחר כך בנאו וכיון דבשעת הקדש הוה תלוש הלכך אע"ג דבנאו דמחובר הוא יש בו מעילה: וקא דייק. ולטעמיך אבל בנאו ולבסוף הקדישו כשהוא מחובר מאי לא מעל א"כ מאי איריא (דהיינו ותני) [דתני בסיפא] הדר בבית של מערה של הקדש לא מעל דזה ודאי נבנה ואח"כ הוקדש דמערה שבנקרת הצור מיירי דמחובר היתה מעולם ליתני הדר בבית כו': אמרי הא פסיקא ליה הא לא פסיקא ליה. דמערה דפסיקא ליה דלעולם לא מעל דהוא חביבא ליה למיתנא: בית של אבנים דעלמא דלא פסיקא ליה. למילתיה דיש לפרש בין בנאו ולבסוף הקדישו ובין הקדישו ולבסוף בנאו לא תנייה אלא שיירה. ולעולם הקדישו ולבסוף בנאו כתלוש דמי ויש בו מעילה: הדרן עלך הנהנה

לא עשה שליחותו. אלא שינה ממה שאמר לו בעה"ב השליח מעל: תן בשר. של הקדש א"ל תן להם חתיכה חתיכה והוא אומר טלו שתים והם נטלו שלש כולן מעלו: בעה"ב מעל. לפי שעשה ציוויו והשליח והם כולן

[1] נראה לר"ל דהוא משנה במסכת מנחות (דף קו ע"ב) וסס וכפרק הקומץ תניא בברייתא דטעונין מלח וטעונין הגפה וכו'. [2] ע"כ שייך לעמוד הקודם.

שיטה מקובצת

[1] דשניה. נ"א דבנה: [2] לו לשמור אותו: [3] דשינה שסיתתה וחתכה: [4] שלא חתכה ולא בנאה: [5] ממנו בהכי שאין הגשמים יורדים עליהם וכיון שהגין: [6] אמרי הא פסיקא דהא ודאי תיבת כו' ש"ס: [7] למיתני בין טמא לטהור הואיל דודאי: [8] להכי חביבא ליה למתני': [9] מרובה כדדרשינן ציוף המעילה לזמן מרובה: [10] מעל וכי נתנה תיבת וכו' נמחק: [11] מעל הלא הוא כיון דאגבהיה קניה ומשני בגזבר: [12] לו עסקינן דמעיקרא ברשותיה מונחת ואותו אבן הוא ברשות הקדש עד שיתננה לחברו ופי' דרישא דקטלא מדנהנה וקרדום לא מחייבא מעילה רק בהנאה כדאמר במתני' דמיירי בגזברית ונתנה (קטלא וטבעת) [טבעת בידה וקטלא] בצוארה ומיירי בגזברית דאל"כ משעת הגבהה ונטילה קנייה ובלא הנאה הוי מחייבי כדאמר הכא והא דלא פריך תלמודא גבי רישא י"ל דנטר עד לבסוף א"נ י"ל דברישא אכתי לא שמעינן דשייכי מעילה דשינוי רשות בלא הנאה אבל בסיפא דמחייב בנתינה משום הוצאה ושינוי רשות בלא הנאה לכך פריך שפיר מה לי הוא ומה לי חבירו. כ"נ למהר"פ ותיבות כולה כדפי' (לעיל) נמחק: [13] מיירי שסיתתה ותיקנה: [14] ומרחה בטיט תיבת ומטיחה נמחק: [15] יפה הס"ד ומה"ד וכיון דבני לה מיהא ואות ר' נמחק: [16] בניחותא ומילתא באפיה נפשיה כלומר: [17] אסרו אלמא כתלוש חשבינן ליה לענין עבודת כוכבים דאי לאו הכי הא כתיב אלהיהם על ההרים ולא ההרים אלהיהם ודחי ומתיבת דקא עד תיבת ודחי ליה כו' נמחק: [18] מה"ד לימא מסייע ליה הדר: [19] מתיבת וה"ה עד תיבת ומשני אמר ר"ל נמחק: [20] מעל מ"מ כיון: [21] קודם אבל להבדיל בין טמא לטהור האיסור לא בא אלא לאחר שהוא מחובר השתחוה לבית עשויה וא"ת אמאי לא משני הנאה הנראה לעינים אסרה תורה כדמשני לעיל וי"ל דהיא היא דהך לעיל הנאה הנראה לעינים כלומר שנראה לעינים בתלוש משהקדיש אסרה תורה והיינו הקדישו ולבסוף בנאו ולהכי פריך בתר הכי לימא מסייע ליה הדר בבית של הקדש כיון שנהנה ממנה מעל ומסתמא מיירי שהקדישו לאחר שבנאו וא"כ אינו נראה לעינים בתלוש ומשני כשהקדישו ולבסוף בנאו שנראה ההקדש בתלוש והיא היא אלא דמר משני בהאי לישנא ומר משני בהאי לישנא והאי דקאמר שהקדישו ולבסוף בנאו אינו כי אם דיחוי בעלמא דאמת הוא דמועלין בכל תלוש ולבסוף חברו אפילו בנאו ואח"כ הקדישו כדמוכח בערכין בפרק האומר משקלי עלי הס"ד ומה"ד מערה היא עשויה מעולם והיינו מילתא דפסיקא ליה דלעולם הוי בנאו ואח"כ הקדיש הס"ד מתיבת ותימה עד סה"פ נמחק: [22] לו הס"ד ומה"ד כולם מעלו בעל הבית שהיה אחד מדעתו ושליח מעל בשניה והארורחים בשלישית. הס"ד:

מאן תנא דכל מידי דמימליך עליה [1] תרי מילי הויין. כגון כסד ובשר שכשבעה"ב זוה לשלוחו להביא בשר השליח נמלך בו אם חפץ בכסד מביא אבל בלא נמלך לא היה מביא [2] והכא דאמר בעה"ב הבא מן השוק ולא מצא אלא כסד שעכשיו צריך לחזור לו לשולחו אם יקחנו אם לאו דאע"ג דכולו מין בשר תרי מילי נינהו דמימלך עליה תרי מילי נינהו דמתני' נמי הכי משמע דתרי מילי נינהו מדקתני השליח מעל דאי חדא מילתא מינהו שליח אמאי מעל הא קא עביד שליחותו של בעה"ב אלא מדקתני מעל אלמא תרי מילי נינהו ומני [3] הא: **אמר רב חסדא דלא כר"ע היא דתנן הנודר מן הירק מוסר בדילועין ור"ע אוסר. דקסבר** מין אחד הן ואמרינן במס' נדרים[a] אמרו לו לר"ע והלא אדם אומר לשלוחו קח לי ירק והוא בא ואומר לו לא מצאתי אלא דלועין אלמא כיון דמימלך מינא אחרינא הוא להכי מותר בדלועין ואמר להן והוא הדבר כלומר משם אני למד דאע"ג דמימלך חדא מילתא היא כלום הוא חוזר ואומר ירק לא מצאתי אלא קטנית אלא כיון דאמר לא מצאתי אלא דלועין ואינו אומר לא מצאתי אלא קטנית אלמא דדלועין בכלל ירק הן ואע"ג דמימלך עלייהו שליחא ס"ל לר"ע דחדא מילתא מינהו והיינו דלא כר"ע: **אפי' תימא ר"ע היא.** והיינו טעמא דכי נתן להן כסד מעל מפני שנתן להן מדעתו דמי ולא משוס דאמרינן דתרי מילי נינהו אלא חדא מילתא מינהו: **שפיר קאמר נחמני.** היינו אדיי דתניין הכי אפילו כר"ע [4] גמ' מאן תנא דכל מילתא דמימלך ביה שליחא תרי מילי נינהו. ה"ק מני מתני' דמשמע כל מלתא דלריך לשליחא לאימלוכי עליה ולשאול מבעל הבית אם יקחהו במקום אותו שלוהו[b] אם לאו כגון שאם יהו בעה"ב ליקח לו בשר מן השוק ולא מצא אלא כסד שעכשיו לריך לחזור לו לשולחו אם יקחנו אם לאו דאע"ג דכולו מין בשר תרי מילי נינהו דמימלך עליה תרי מילי נינהו דמתני' נמי הכי משמע דתרי מילי נינהו מדקתני השליח מעל דאי חדא מילתא מינהו שליח אמאי מעל הא קא עביד שליחותו של בעה"ב אלא מדקתני מעל אלמא תרי מילי נינהו ומני [3] הא: **אמר רב חסדא דלא כר"ע היא דתנן הנודר מן הירק מוסר בדילועין ור"ע אוסר.** דקסבר

מהו דתימא עקר שליח שליחותיה דבעה"ב ולא למעול קמ"ל: **מתני'** [6]אמר לו [א]**הבא** לי מן החלון או מן [ב]הדלוסקמא והביא לו אע"פ שאמר בעה"ב לא היה בלבי אלא מזה והביא מזה בעה"ב מעל אבל אם אמר לו הבא [ג]לי מן החלון והביא לו מן הדלוסקמא או מן הדלוסקמא והביא לו מן החלון [ד]השליח מעל [ה]שלח ביד חרש שוטה וקטן אם עשו [ו]שליחותו בעה"ב מעל לא עשו [ז]שליחותו חנווני מעל [ח]שלח ביד פקח ונזכר עד שלא הגיע אצל חנווני חנווני מעל לכשיוציא כיצד [ט]עשה נוטל פרוטה או כלי ואומר פרוטה של הקדש בכל מקום שהוא מחולל על זה שההקדש נפדה בכסף ובשוה כסף: **גמ'** [י]מאי קמ"ל [כ]דברים שבלב אינם דברים: שילח ביד חרש שוטה וקטן אם עשו [כא][וכו']: והא לאו בני שליחותא נינהו א"ר אלעזר עשאום כמעטן של זיתים [כב]דתנן [כג]הזיתים מאימתי מקבלין טומאה משיזיעו זיעת המעטן ולא זיעת הקופה רבי יוחנן אמר כאותה ששנינו [כד]נתנו ע"ג הקוף והוליכו או ע"ג הפיל והוליכו [כה] [כו](ואמר לאחר לקבלו ממנו) הרי זה עירוב אלמא קא עבדא שליחותיה ה"נ איתעביד שליחותיה; שלח ביד פקח [וכו']: ואע"ג דלא אידכר שליח ורמינהי [כז]נזכר בעה"ב ולא נזכר שליח השליח מעל [כח](נזכרו שניהם חנוני מעל) א"ר ששת מתני' (נמי) [כט]כשנזכרו שניהם: **מתני'** [ל]נתן לו פרוטה [לא] אמר לו הבא לי בחציה נרות ובחציה פתילות והלך והביא לו בכולה [לב] פתילות או בכולה נרות או שאמר לו הבא לי בכולה נרות או בכולה פתילות והלך והביא בחציה נרות ובחציה פתילות שניהם לא מעלו אבל אם אמר לו הבא לי בחציה נרות ממקום פלוני ובחציה פתילות ממקום פלוני והלך והביא לו נרות ממקום פתילות ופתילות ממקום נרות השליח מעל [לג]נתן לו שתי פרוטות ואמר לו לך והבא לי אתרוג והלך והביא לו באחת [לד] אתרוג ובאחת רימון שניהם מעלו רבי יהודה אומר בעה"ב לא מעל שהוא אומר לו אתרוג גדול הייתי מבקש והבאת לי קטן ורע [לה]נתן לו דינר זהב ואמר לו לך והבא לי חלוק והלך

[1]מהו דתימא עקר שליח שליחותיה דבעה"ב ולא למעול קמ"ל. כיון דאמר בעה"ב לא היה בלבי אלא מזה והביא מזה בעה"ב מעל אבל אם אמר לו הבא לי מן החלון והביא לו מן הדלוסקמא והביא לו אע"פ שאמר בעה"ב לא היה בלבי אלא מזה והביא מזה בעה"ב מעל אבל אם אמר לו הבא לי מן החלון והביא לו מן הדלוסקמא והביא לו מן החלון [2]השליח מעל. [3]שלח ביד חרש שוטה וקטן אם עשו [4]שליחותו בעה"ב מעל. לפי שהחש"ו אינן בני מעילה הלכך הקדש לא יצא לחולין עד שבאו ליד החנווני ויוציאם החנווני [5]ומעל החנווני נמי דקאמר לכשיוציא קאמר: **כיצד** יעשה. פי' כילד יעשה בעה"ב שלא ימעול החנווני: **הבא** לי בחציה נרות. נר הוא כור של כרזל או של חרס שמשימין בו שמן ופתילות [6]והלך והביא לו בחציה נרות ובחציה פתילות [7]: **ושינה** שהביא לו נרות ממקום פתילות ופתילות ממקום נרות השליח מעל. שהרי שינה [8]מדעת בעה"ב שהלך לקנות נרות ממקום אחר שלא נצטווה: **והלך** והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רימון שניהם מעלו [9]ר' יהודה אומר בעה"ב לא מעל בו'. בגמ' מפרש פלוגתייהו גבי חלוק וכה"ג פליגי באתרוג:

נתן לו דינר זהב. פי' שהוא כ"ד של כסף [10]: [11]**אמר** ר' אלעזר עשאום כמעטן. פי' לכיון דיתח"ש לא לבעה"ב כמאי דעביד חש"ו הוו ליה כשליח לתנן הזיתים מאימתי מקבלין טומאה משיזיעו זיעת המעטן מעטן הוא [12]שמשימין בו זיתים וזיעה קרי למוהל היולא מהן וקאמר בגמ' דמה שיזיעו במעטן חשיב משקה דהא ניחא ליה ולא [13]זיעת בקופה פי' דההוא לא חשיב משקה דלא ניחא ליה [14]כיון דהולך לגיבוד וש לתמוה דאטו לא שמעינן מכמה דוכתין ההיא דרשא [15]יותן דומיא דכי יתן (ב"מ דף כב:) דכיון דניחא ליה אע"ג דאליהו [16]גופיה [17]לא חשיב משקה ולמה ליה לאתויי הך משנה ה"ל לאתויי נמי [18]בעודהו הטל עליו [19]ושמא התם איכא מעשה מיהא בידי שמים לכהי מיתי ההיא דזיעת הזיתים דממילא ודמיא לשלח ביד חרש דכממילא דמי

[20]אמר לו [21]הבא לי מן החלון [22]והביא לו (מן הדלוסקמא) מן הדלוסקמא והביא לו (מן החלון) ולא פירש לו אי זה חלון ואיזו דלוסקמא ולשם היו הרבה חלונות לו הרבה [23]דלוסקמות אע"פ שאמר בעה"ב לא היה בלבי על זה אלא על זה פירוש לא היה דעתי על אותו חלון [24]כי אם על המחר מ"מ בעה"ב מעל שהרי נעשה שליחותו דדברים שבלב שהוא אומר לא היה בלבי על זה אינם דברים: **הבא** לי מן החלון והביא מן הדלוסקמא כו' שליח מעל. פי' לכשיוציא בעה"ב [25]שהוא מסתמא גומר [26]שהרי עדיין לא יצאו מרשות הקדש עד [27]שהוציאם: **שלח** ביד חש"ו עשו שליחותו בעה"ב מעל. [28]ובגמ' פריך הא לאו בני שליחות נינהו: **לא** עשה שליחותו החנווני מעל. לפי שהחש"ו אינן בני מעילה הלכך הקדש לא יצא לחולין עד שבאו ליד החנווני ויוציאם החנווני [29]ומעל החנווני נמי דקאמר לכשיוציא קאמר: **כיצד** יעשה. פי' כילד יעשה בעה"ב שלא ימעול החנווני: **הבא** לי בחציה נרות. נר הוא כור של כרזל או של חרס שמשימין בו שמן ופתילות [30]והלך והביא לו בחציה נרות ובחציה פתילות [31]: **ושינה** שהביא לו נרות ממקום פתילות ופתילות ממקום נרות השליח מעל. שהרי שינה [32]מדעת בעה"ב שהלך לקנות נרות ממקום אחר שלא נצטווה: **והלך** והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רימון שניהם מעלו [33]ר' יהודה אומר בעה"ב לא מעל בו'. בגמ' מפרש פלוגתייהו גבי חלוק וכה"ג פליגי באתרוג:

נתן לו דינר זהב. פי' שהוא כ"ד של כסף [34]: [35]**אמר** ר' אלעזר עשאום כמעטן. פי' לכיון דיתח"ש לא לבעה"ב כמאי דעביד חש"ו הוו ליה כשליח לתנן הזיתים מאימתי מקבלין טומאה משיזיעו זיעת המעטן מעטן הוא [36]שמשימין בו זיתים וזיעה קרי למוהל היולא מהן וקאמר בגמ' דמה שיזיעו במעטן חשיב משקה דהא ניחא ליה ולא [37]זיעת בקופה פי' דההוא לא חשיב משקה דלא ניחא ליה [38]כיון דהולך לגיבוד וש לתמוה דאטו לא שמעינן מכמה דוכתין ההיא דרשא [39]יותן דומיא דכי יתן (ב"מ דף כב:) דכיון דניחא ליה אע"ג דאליהו [40]גופיה [41]לא חשיב משקה ולמה ליה לאתויי הך משנה ה"ל לאתויי נמי [42]בעודהו הטל עליו [43]ושמא התם איכא מעשה מיהא בידי שמים לכהי מיתי ההיא דזיעת הזיתים דממילא ודמיא לשלח ביד חרש דכממילא דמי

[44]נתנו על גבי הקוף והוליכו [45][או] ע"ג הפיל [46][והוליכו] ה"ז עירוב. הקשה ר' אפריים דבפ' בכל מערבין (עירובין לא:) אמרינן אין זה עירוב [47] ותירץ דהתם מיירי שהקוף עלמו מניחו לשם עירוב אבל הכא מיירי שאמר לאדם ליטלו מעל גבי הקוף ומעל גבי [48]הגמל לכשיגיעו למקום [49] וימיתו לשם עירוב וקשה דאם כן לא מייתי הכא מידי כיון [50] דבר דעת הניחו לכך נראה דהכא מיירי [51]בעמד ורואהו שהפיל הניח הפת במקום הנאת עירוב ואמר [52]תיקני לי פת אלמא דמתעבד שליחותיה אע"ג דשליח הפיל לאו בר דעת הכי נמי

חרש

[53]נתנו לו הבא לי בחליה גרוס [54] בכולה פתילות. שנינה לא מעלו בעה"ב לא מעל שלא נעשה שליחותו והשליח נמי לא מעל שבדבר שאינה בו שליחותו לא היה בו אלא חצי פרוטה: [55]אל אם אמר לו הבא לי בחליה גרוס ממקום פלוני וכו'. השליח מעל שאינה [56]שליחות בפרוטה שלמה ומעל:

והלך

[1]מקדשי ה' אבל חנווני מעל לכשיוציא הואיל והוא אינו יודע דשל הקדש הוא והויא גביה שגגה: אלא כיצד יעשה בעה"ב. כשנזכר לו שיציל את החנווני נמי ממעילה נוטל פרוטה או כלים של חולין ואומר כו': והא לאו בני שליחות אינון. חש"ו אמאי בעה"ב מעל; עשאוהו כמעטן של זיתים. מאימתי מוכשרין הזיתים לקבל טומאה משיזיעו זיעת המעטן. מחמת המעטן שמונחין בו בדוחק מתחממין הזיתים ומזיעין טיפות ובאותה זיעה ניחא ליה לבעה"ב מפני שכבר מתחילין להתקין כדי לעוצרן בבד וקרינן ביה כי יותן דומיא דכי יתן דניחא ליה: אבל לא זיעת הקופה. שאותה זיעה שמזיעין בקופה בשעה שמלקטין אותן ההיא לא חשיבא ולא ניחא ליה בגווה ולא מכשרי לטומאה מ"מ מיהת זיעת המעטן דניחא ליה בגווה אמרינן דמעטן קא עביד רעותיה ושליחותיה דבעה"ב דמפיק מנייהו הני זיעות ולהכי חשיבי ומכשירי לטומאה אע"ג דמעטן לאו בר דעת הוא הם הכי נמי הני חש"ו אע"ג דלאו בני דעה נינהו כי אתעבידא שליחותיה על ידיהו מעל: ור' יוחנן אמר. מהא דתנן נתנו ע"ג הקוף וקתני הרי זה עירוב אלמא דאיתעבידא שליחותיה אע"ג דלאו בר דיעה הוי הכי נמי גבי חרש נמי: ואע"ג דלא אידכר שליח. לא מעל שליח אלא חנווני: ורמינהו נזכר בעה"ב ולא נזכר השליח שליח מעל. שכיון שנזכר בעה"ב לאו בר מעילה הוא והוי כמאן דלא ניחא ליה בההוא שליחות ושליח דמי כמאן דלא עבד שליחותיה דבעה"ב דלא ניחא ליה לבעל הבית הלכך מעל שליח דהא לא נזכר איהו ואמאי קתני נזכר בעה"ב ולא נזכר השליח חנווני מעל ולא שליח: אמר רב ששת מתני'. היינו טעמא דחנווני לחוד מעל כשנזכרו שניהן בעה"ב ושליח וחנווני לא נזכר בעה"ב ולא נזכר השליח השליח מעל שלא מן הדין הוא דשליח אמאי מעל מאי הוה ליה למיעבד והיינו דקתני במס' חגיגה שליח עניא מאי עבד והיינו כהרמים התלוים בשערה: נתן לו פרוטה וא"ל הבא לי בחציה נרות ובחציה פתילות והלך והביא בכולה נרות או בכולה פתילות שניהם לא מעלו. בעה"ב לא מעל שלא נעשה שליחותו והשליח לא מעל שבדבר ששינה שליחותו לא היה בו אלא חצי פרוטה ואין מעילה בפחות מפרוטה: או שאמר לו הבא לי כו'. הכי נמי דשניהם לא מעלו אבל אם א"ל הבא לי בחציה נרות ממקום פלוני כו': השליח מעל. שלא עשה שליחותו ומעל בפרוטה שלימה: שהוא אמר אתרוג גדול הייתי מבקש. בב' פרוטות והבאת לי קטן רע דבר שלא הייתי מבקש כו':

[2]אמר לו (מן החלון) ולא פירש לו אי זה חלון ואיזו דלוסקמא ולשם היו הרבה חלונות לו הרבה [3]דלוסקמות אע"פ שאמר בעה"ב לא היה בלבי על זה אלא על זה פירוש לא היה דעתי על אותו חלון [4]כי אם על המחר מ"מ בעה"ב מעל שהרי נעשה שליחותו דדברים שבלב אינן דברים: **הבא** לי מן החלון והביא מן הדלוסקמא כו' שליח מעל. פי' לכשיוציא בעה"ב [5]שהוא מסתמא גומר [6]שהרי עדיין לא יצאו מרשות הקדש עד [7]שהוציאם: **שלח** ביד חש"ו עשו שליחותו בעה"ב מעל. [8]ובגמ' פריך הא לאו בני שליחות נינהו: **לא** עשה שליחותו החנווני מעל. לפי שהחש"ו אינן בני מעילה הלכך הקדש לא יצא לחולין עד שבאו ליד החנווני ויוציאם החנווני [9]ומעל החנווני נמי דקאמר לכשיוציא קאמר: **כיצד** יעשה. פי' כילד יעשה בעה"ב שלא ימעול החנווני: **הבא** לי בחציה נרות. נר הוא כור של כרזל או של חרס שמשימין בו שמן ופתילות [10]והלך והביא לו בחציה נרות ובחציה פתילות [11]: **ושינה** שהביא לו נרות ממקום פתילות ופתילות ממקום נרות השליח מעל. שהרי שינה [12]מדעת בעה"ב שהלך לקנות נרות ממקום אחר שלא נצטווה: **והלך** והביא לו בפרוטה אתרוג ובפרוטה רימון שניהם מעלו [13]ר' יהודה אומר בעה"ב לא מעל בו'. בגמ' מפרש פלוגתייהו גבי חלוק וכה"ג פליגי באתרוג:

נתן לו דינר זהב. פי' שהוא כ"ד של כסף [14]: [15]**אמר** ר' אלעזר עשאום כמעטן. פי' לכיון דיתח"ש לא לבעה"ב כמאי דעביד חש"ו הוו ליה כשליח לתנן הזיתים מאימתי מקבלין טומאה משיזיעו זיעת המעטן מעטן הוא [16]שמשימין בו זיתים וזיעה קרי למוהל היולא מהן וקאמר בגמ' דמה שיזיעו במעטן חשיב משקה דהא ניחא ליה ולא [17]זיעת בקופה פי' דההוא לא חשיב משקה דלא ניחא ליה [18]כיון דהולך לגיבוד וש לתמוה דאטו לא שמעינן מכמה דוכתין ההיא דרשא [19]יותן דומיא דכי יתן (ב"מ דף כב:) דכיון דניחא ליה אע"ג דאליהו [20]גופיה [21]לא חשיב משקה ולמה ליה לאתויי הך משנה ה"ל לאתויי נמי [22]בעודהו הטל עליו [23]ושמא התם איכא מעשה מיהא בידי שמים לכהי מיתי ההיא דזיעת הזיתים דממילא ודמיא לשלח ביד חרש דכממילא דמי

[24]נתנו על גבי הקוף והוליכו [25][או] ע"ג הפיל [26][והוליכו] ה"ז עירוב. הקשה ר' אפריים דבפ' בכל מערבין (עירובין לא:) אמרינן אין זה עירוב [27] ותירץ דהתם מיירי שהקוף עלמו מניחו לשם עירוב אבל הכא מיירי שאמר לאדם ליטלו מעל גבי הקוף ומעל גבי [28]הגמל לכשיגיעו למקום [29] וימיתו לשם עירוב וקשה דאם כן לא מייתי הכא מידי כיון [30] דבר דעת הניחו לכך נראה דהכא מיירי [31]בעמד ורואהו שהפיל הניח הפת במקום הנאת עירוב ואמר [32]תיקני לי פת אלמא דמתעבד שליחותיה אע"ג דשליח הפיל לאו בר דעת הכי נמי

חרש

[33]נתנו לו הבא לי בחליה גרוס [34] בכולה פתילות. שנינה לא מעלו בעה"ב לא מעל שלא נעשה שליחותו והשליח נמי לא מעל שבדבר שאינה בו שליחותו לא היה בו אלא חצי פרוטה: [35]אל אם אמר לו הבא לי בחליה גרוס ממקום פלוני וכו'. השליח מעל שאינה [36]שליחות בפרוטה שלמה ומעל:

והלך

[37]תיבת האי נמחק: [38]בר דעת הוא תיבת דיעה נמחק: [39]ששינה שליחותו בפרוטה: [40]החלון או מן הדלוסקמא ולא פירש כו' והשאר נמחק: [41]הרבה דלוסקמאות אע"פ: [42]חלון שהבאת ממנו כי: [43]בעה"ב. ס"א ומיירי שהבעה"ב גזבר שהרי עדיין כו': [44]עד שיוציאם אע"ג דלענין פקדון לא מיקרי פשיעה בכה"ג כדאמרינן פרק המפקיד (דף מב ע"ב) מהאי רמי ומהאי לא תרמי מ"מ עשה שליחותו מיהא לא מיקרי: [45]מעל. ס"א ואע"ג דלאו בני שליחות נינהו מ"מ איתעבד שליחותו כדמפרש בגמרא: [46]החנווני ובעה"ב לא מעל דלא עשו שליחותו ומעל: [47]ופתילות והביא בכולן פתילות כולן לא מעלו בעה"ב לא מעל דלא עשה שליחותו מפרוטה ושליח לא מעל דלא שינה משליחותו מפרוטה ולא ימעול שליח עד שישנה שליחות מפרוטה וצ"ל דכל הני דמתני' מיירי בגזבר המסורות לו פרוטות של הקדש דאל"כ מיד שנטל הפרוטות ונתנן לשליח בעה"ב מעל הס"ד ומה"ד ה"ג אבל אמר הבא לי בחצי פרוטה נרות ממקום פלוני ובחצי פרוטה פתילות ממקום פלוני ושינה: [48]שינה הפרוטה מדעת: [49]מעלו בפרוטה אחד עשה שליחותו ובפרוטה אחד שינה ר"י: [50]כסף הס"ד ומה"ד ואמר לו הבא לי חלוק פי' בכל דינר זהב והלך והביא בג' חלוק ובג' טלית פי' בשלש סלעים שהם י"ב דינר כסף ושקה דהכא משמע דהדינר של זהב שוה כ"ד דינר של כסף בלבד ובפ' הזהב משמע ששוה כ"ה דינר. ופי' ר"ת דאותו דינר הוא לקולבן ולהכרע וא"ת ומ"מ קשה דהכא משמע שהדינר של זהב הוא שוה כ"ד דינר של כסף לכל הפחות וכמו הזקוק של זהב הוא שוה כ"ד זקוקים של כסף ושקה היאך הזולו כ"כ דעתה אין הזקוק של זהב שוה יותר מעשרים זקוקים וי"ל דהדינר של זהב היה עב כפלים משל כסף לפי המשקל וא"כ לפי החשבון דעתה נמי הוא שוה עשרים אם היה אז שוים כ"ד אין זה שינוי רב יותר מדאי וכן משמע בכל מקום דאמר כעובי דינר זהב ואמאי נקט דינר זהב לימא כעובי דינר סתמא אלא א"מ דהדינר של זהב היה עב יותר משל כסף ולכך נקט של זהב הס"ד: [51]הוא כלי שמשימין: [52]ולא זיעת הקופה פי': [53]ל' ליה כיון: [54]דרשא דיותן דומיא: [55]דאיהו לא יהיב חשיב תיבת גופיה נמחק: [56]נמי עודהו הטל עליו הרי זה בכי יותן וי"ל דהתם איכא: [57]עירוב ומוכח התם דע"כ גרסינן אין זה עירוב ותירץ: [58]גבי הפיל לכשיגיעו. תיבת הגמל נמחק: [59]כיון שבר דעת אות ד' ל"ש: [60]מיירי בעומד ורואהו: [61]ואמר הרואה תיקני:

[a]הבא. עי' תוס' ב"מ (דף מב ע"ב) ד"ה מי: [b]עשו שליחותן אות ו' נמחק: [c]שליחותן חנווני מעל לכשיוציא אות ו' נמחק: [d]אמר לו הבא כו' מאי קמ"ל דדברים שבלב: [e]עשו כו' והא: [f]מתיבת ואמר עד תיבת הרי נמחק: [g]פרוטה ואמר לו: [h]בכולה נרות או בכולה פתילות או: [i]באחת. עיין בתוס' סוכה (דף לט ע"ב): [j]לא עשו שליחותן: [k]מתיבת קודם עד תיבת קודם שנעשה כו' נמחק: [l]לו שיציל החנווני תיבת שיוציא נמחק: [m]בעה"ב כשיעשו שליחותן הס"ד: [n]ו א ב מיי' פ"ז מהל' מעילה הלכה ה: [o]ז ג מיי' שם הלכה ה: [p]ח ד מיי' שם הלכה ו: [q]ח ו מיי' שם הל' ו' ופ"ע ו"ל סימן רלב סעיף יד): [r]ט ו מיי' פי"א מהלכות טומאת אוכלין הלכה ח וכחכמים: [s]י ז מיי' פ"ו מהלכות עירובין הלכה כב טוש"ע א"ח סימן תט סעיף ח: [t]יא ח ט מיי' פ"ז מהל' מעילה הלכה ה: [u]יב י מיי' שם הלכה ג: [v]יג כ מיי' שם הלכה ד:

לעזי רש"י

טסק"א [טשק"א]. תיק.

מוסף רש"י

הבא לי מן החלון. מעות והיו שם מעות של הקדש ושגג בעל הבית כסבור שהן חולין (קדושין נ.). והביא לו. מאותו חלון (שם). לא היה בלבי. מכיס זה אלא מכיס זה (שם). בעה"ב מעל. שהרי עשה שליח שליחותו ותנן (לעיל ב.) השליח שעשה שליחותו הבעה"ב מעל (קדושין שם). חנווני מעל לכשיוציא. דשגגה גביה פיתיה, אבל הני מזידי ניהו ולא ממיעני מעילה (שם נה.). נתנו ע"ג הקוף כו'. קוף ופיל פעמים שסח מלומדים (ערובין לא:). נזכר בעה"ב. שהן של הקדש עד שלא יגיע שליח אצל אחרוג, ולא נזכר שליח. והוליכו, השליח מעל. השליח מייב (חגיגה י:) ובעל הבית פטור, דכיון שמזכר לא שגגה היא גביה, ושליח מייב שהוליא מעות הקדש לחולין, ואילו לא נזכר בעה"ב הוה ליה דמיא מעילה עליה, דאיתרבי שליח למעול שולחו על ידו, אבל השתא דאיפטר בעה"ב דמיפטר שליח (קדושין נ.). נתן לו דינר זהב. דינר של זהב שוה כ"ה דינרין כסף כדאמרינן בהוכד (ב"מ נד:) והם שמה סלעים (כתובות צט.).

שיטה מקובצת

[a]הבא. עי' תוס' ב"מ (דף מב ע"ב) ד"ה מי: [b]עשו שליחותן אות ו' נמחק: [c]שליחותן חנווני מעל לכשיוציא אות ו' נמחק: [d]אמר לו הבא כו' מאי קמ"ל דדברים שבלב: [e]עשו כו' והא: [f]מתיבת ואמר עד תיבת הרי נמחק: [g]פרוטה ואמר לו: [h]בכולה נרות או בכולה פתילות או: [i]באחת. עיין בתוס' סוכה (דף לט ע"ב): [j]לא עשו שליחותן: [k]מתיבת קודם עד תיבת קודם שנעשה כו' נמחק: [l]לו שיציל החנווני תיבת שיוציא נמחק: [m]בעה"ב כשיעשו שליחותן הס"ד: [n]תיבת האי נמחק: [o]בר דעת הוא תיבת דיעה נמחק: [p]ששינה שליחותו בפרוטה: [q]החלון או מן הדלוסקמא ולא פירש כו' והשאר נמחק: [r]הרבה דלוסקמאות אע"פ: [s]חלון שהבאת ממנו כי: [t]בעה"ב. ס"א ומיירי שהבעה"ב גזבר שהרי עדיין כו': [u]עד שיוציאם אע"ג דלענין פקדון לא מיקרי פשיעה בכה"ג כדאמרינן פרק המפקיד (דף מב ע"ב) מהאי רמי ומהאי לא תרמי מ"מ עשה שליחותו מיהא לא מיקרי: [v]מעל. ס"א ואע"ג דלאו בני שליחות נינהו מ"מ איתעבד שליחותו כדמפרש בגמרא: [w]החנווני ובעה"ב לא מעל דלא עשו שליחותו ומעל: [x]ופתילות והביא בכולן פתילות כולן לא מעלו בעה"ב לא מעל דלא עשה שליחותו מפרוטה ושליח לא מעל דלא שינה משליחותו מפרוטה ולא ימעול שליח עד שישנה שליחות מפרוטה וצ"ל דכל הני דמתני' מיירי בגזבר המסורות לו פרוטות של הקדש דאל"כ מיד שנטל הפרוטות ונתנן לשליח בעה"ב מעל הס"ד ומה"ד ה"ג אבל אמר הבא לי בחצי פרוטה נרות ממקום פלוני ובחצי פרוטה פתילות ממקום פלוני ושינה: [y]שינה הפרוטה מדעת: [z]מעלו בפרוטה אחד עשה שליחותו ובפרוטה אחד שינה ר"י: [aa]כסף הס"ד ומה"ד ואמר לו הבא לי חלוק פי' בכל דינר זהב והלך והביא בג' חלוק ובג' טלית פי' בשלש סלעים שהם י"ב דינר כסף ושקה דהכא משמע דהדינר של זהב שוה כ"ד דינר של כסף בלבד ובפ' הזהב משמע ששוה כ"ה דינר. ופי' ר"ת דאותו דינר הוא לקולבן ולהכרע וא"ת ומ"מ קשה דהכא משמע שהדינר של זהב הוא שוה כ"ד דינר של כסף לכל הפחות וכמו הזקוק של זהב הוא שוה כ"ד זקוקים של כסף ושקה היאך הזולו כ"כ דעתה אין הזקוק של זהב שוה יותר מעשרים זקוקים וי"ל דהדינר של זהב היה עב כפלים משל כסף לפי המשקל וא"כ לפי החשבון דעתה נמי הוא שוה עשרים אם היה אז שוים כ"ד אין זה שינוי רב יותר מדאי וכן משמע בכל מקום דאמר כעובי דינר זהב ואמאי נקט דינר זהב לימא כעובי דינר סתמא אלא א"מ דהדינר של זהב היה עב יותר משל כסף ולכך נקט של זהב הס"ד: [ab]הוא כלי שמשימין: [ac]ולא זיעת הקופה פי': [ad]ל' ליה כיון: [ae]דרשא דיותן דומיא: [af]דאיהו לא יהיב חשיב תיבת גופיה נמחק: [ag]נמי עודהו הטל עליו הרי זה בכי יותן וי"ל דהתם איכא: [ah]עירוב ומוכח התם דע"כ גרסינן אין זה עירוב ותירץ: [ai]גבי הפיל לכשיגיעו. תיבת הגמל נמחק: [aj]כיון שבר דעת אות ד' ל"ש: [ak]מיירי בעומד ורואהו: [al]ואמר הרואה תיקני: